

A homéroszi eposzok

UTAZÁS, HAJÓZÁS, KALANDOK ÉS CSALÁD

Javasolt feldolgozási idő: 30 perc

Az alábbi feladat a trójai mondakörhöz kapcsolódik, összefoglalja az *Iliász* előzményét és történetét.

Olvasd el alaposan a szöveget, majd válaszolj a kérdésekre!

A trójai mondakör

Péleusz király és Thetisz lakodalmukat ülték a Pelion-hegyen. Hivatalos volt minden isten, kivéve Eriszt, a viszály istennőjét. Erisz bosszút forralt – a Heszperidák kertjéből szakított egy aranyalmát, ráírta, hogy „A legszebbnek”, és behajította az ünneplő társaság közé.

Héra, Athéné és Aphrodité rögtön hajba kapott, melyiküket is illeti az aranyalma. Ítélobbírónak a legszebb földi férfit, Pariszt, a trójai királyfit választották. Héra neki ígérte az Európa és Ázsia feletti hatalmat, ha a javára ítélt, Athéné bölcsességet, hősiességet és győzelmet minden felett, Aphrodité pedig a legszebb földi nő, szép Helené szerelmét ígérte. Parisz Aphroditének adta az aranyalmát.

Tündareósz spártai király felesége volt Léda, akit Zeusz hattyú alakban környékezett meg. Gyermekai közül az egyik fiút és Helenét tartották Zeusz gyermekének. Helené olyan szép volt, hogy még kislánykorában elrabolta Thészeusz, athéni király, de fivérei visszarabolták. Eladósorba kerülve rengetegen versengtek érte. Végül a spártai király, Menelaosz nyerte el Helené kezét (aki a mükénéi király, Agamemnón öccse volt). A többi kérő viszont esküt tett, hogy amennyiben Helené férjét bármi sérelem éri, kötelesek a segítségére sietni.

Parisz diplomáciai küldetésben érkezett Spártába, és kihasználva Menelaosz kényszerű elutazását, megszöktette Helenét, és magával vitte a palota kincseinek nagy részét is Trójába. Menelaosz rögtön bátyjához, Agamemnónhoz fordult segítségért. Az esküre hivatkozva háborúba hívták az összes görög királyt. Helené visszaszerzése jó ürügy volt arra, hogy a Fekete-tenger felé irányuló kereskedelmet ellenőrző és vámoló Tróját legyőzzék, és a görögök gazdagodjanak helyette.

Akhilleuszt, a legvitézesebb harcost, anyja, az ezürtlábú Thetisz istennő elbűjtatta, mert azt a jóslatot kapta, hogy fiára kétféle sors vár: vagy hosszú

életű lesz, de nevét elfelejti a világ, vagy fiatalon, harc közben veszi életét, de neve örökké fennmarad. Thetisz, hogy a második jóslat beteljesülését megakadályozza, a Sztüx sérthetetlené tevő vizébe mártotta Akhilleuszt, de sarka (Achilles-ín), melynél fogva tartotta, sebezhető maradt.

A trójai háború tizedik évéig nem dőlt el a küzdelem a görögök és a trójaiak között. Időközben Agamemnón és Akhilleusz között vita támadt Akhilleusz rabnője, Briszéisz miatt. Akhilleusz úgy megsértődött, hogy nem volt hajlandó harcolni. Egy idő után unokaöccse, egyben legjobb barátja, Patroklosz, miután hiába kérlelte a hőst, hogy az harcoljon, Akhilleusz vértjében ment ki a csatába. Hektór, a trójai trónörökös, aki azt hitte, hogy Akhilleusszal harcol, megölte őt. Ezért az indulat hőse, Akhilleusz bosszút esküdött, visszatért a háborúba, s megküzdött Hektórral, megölte őt, sőt a kocsijához kötve végigvonszolta a vár körül. Priamosz, az agg trójai király, elment Akhilleuszhoz fia holttestéért. Akhilleusz kiadta Hektór tetemét, és 12 napos fegyverszünetet rendelt el.

Végül a trójai vár elfoglalását Odüsszeusz furfangos ötletének köszönhatték a görögök. Odüsszeusz javaslatára egy hatalmas falovat ácsoltak, melynek belsejébe elrejtették a legvitézesebb katonáikat, s otthagyták a tengerparton. A görög sereg elvonulást színlelt, és hajóhadával egy közeli sziget mögött rejtőzött el. A parton hagytak egy megkötözött férfit is, Szinónt, aki rávette a várból kijövő trójaiakat, hogy a hatalmas szobrot vontassák be a várba, mert az Pallasz Athénének szánt ajándék. Csak Laokoón, Apollón papja tiltakozott, Poszeidón azonban két hatalmas kígyót eresztett rá és fiaira. A tragédia meggyőzte a trójaiakat, a várba vontatták a falovat, és hatalmas ünnepséget rendeztek megmenekülésük örömére. Az éj leple alatt a görögök előbújtak a falóból, megnyitották Trója kapuit, s a visszatérő katonaság beözönlött a városba. Az ünnepi lakomától és a bortól elnehezült trójaiak nem tudtak ellenállni a túlerőnek. A város elesett, házait és palotáit feldúlták és felgyújtották.

Akhilleusz, az akhájok legvitézesebb harcosa már nem élhette meg a győzelmet, Apollón nyilaztatta le Parisszal a sebezhető testrészén, a sarkán.

Trója elfoglalása után a görögök hazaindultak. Több-kevesebb szerencsével a többség rendben hazaérkezett, bár néhányuk kalandosan jutott csak haza. Odüsszeusz tíz évig bolyongott a tengeren és időzött különböző szigeteken, hihetetlen élmények részeseként, mire hazaért Ithakába, ahol felesége, Pénélope hűségesen várta őt, holott az özvegynek hitt királynét kérők hada ostromolta. Menelaosz megbocsátott Helenének, és együtt tértek haza.

A hazatérő fővezért, Agamemnónt hűtlen felesége, Klütaimnéztra gyilkolta meg. De leányuk, Élektra nem tudott belenyugodni a történetekbe: öccsét,

Oresztészt rávette, hogy álljon bosszút apjuk haláláért. Oresztész meg is ölte anyját és annak szeretőjét.

1. Ki volt?

Helené:

Akhilleusz:

Agamemnón:

Briszéisz:

Odüsszeusz:

2. Akhilleusz kétfajta élet közül választhatott. Melyek voltak ezek?

3. Mi a trójai faló? Kinek az ötlete volt?

4. Milyen sors várt Odüsszeuszra?

5. Parisz melyik istennőt választotta a legszebbnek?

6. A trójai mondakör alapján megismerhetted Akhilleusz alakját. 2-3 mondatban foglald össze, milyen emberideált képvisel!

7. Állapítsd meg, hogy igazak vagy hamisak az alábbi állítások!

Apollón isten tiszteletére küldött ajándékként készült el a faló. _____

Laokoón nem akarta, hogy a falovat a trójai várba vigyék. _____

Agamemnón felesége Iphigeneia. _____

Patroklosz Akhilleusz vértjében ment harcolni. _____

Menelaosz testvére Agamemnón. _____